

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 K na leto.
Posamezna številka stane krono.

Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na pol strani 600 K, na $\frac{1}{4}$ strani 300 K, na $\frac{1}{8}$ strani 150 K, na $\frac{1}{16}$ strani 100 K, na $\frac{1}{32}$ strani 50 K. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 80 vin, najmanj pa skupaj 12 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blašnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 20. Ljubljana, 31. oktobra 1921. Letnik XXXVIII.

Obseg: Udnina l. 1922. — Kmetovalci, gnojite s kalijem! — Učinek umetnih gnojil na izid dobre letine. — Razstava goveje živine na Bledu. — Obligatorično državno zavarovanje kmetijskih pridelkov zoper uime. — Trošarina na vino. — Precejanje ali filtriranje vina. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Uradne vesti. — Družbene vesti. — Inserati.

Objava in poziv

p. n. gg. udom in podružnicam Kmetijske družbe za Slovenijo zastran višine in pobiranja udnine za l. 1922.

1. Da se doseže v bodočem letu vsaj delno ravnotežje v družbenem denarnem poslovanju, je sklenil družbeni glavni odbor v svoji seji dne 6. julija t. l., seveda proti naknadni odobritvi po § 12. dr. pr., zvišati udnino za l. 1922.

na letnih 10 D (40 kron).

Od te udnine naj gre zaenkrat družbi $\frac{3}{4}$, t. j. $7\frac{1}{2}$ D (30 K) in onim podružnicam, ki so delovne, v zmišlu § 28. dr. pr. pa $2\frac{1}{2}$ D (10 K).

2. Nobena podružnica ne sme pod katerikoli pretvezo, n. pr. da se odreče svojemu deležu na udnini, udnino za leto 1922. pod gori določenem znesku znižati. Za kogar ne bo plačana celoletna udnina (10 D ali 40 K), bodisi pri podružnici ali neposredno pri družbi, se ne bo smel smatrati za uda.

3. Vsak letošnji ali bivši družbeni ud, ki hoče, odnosno zopet hoče biti ud v l. 1922., se **pozove plačati celo udnino čimpreje pri podružnici**, v katere okoliš spada, vsekakor pa vsaj do konci meseca decembra t. l.

4. Vse podružnice so dolžne navzlic temu ali kakem svojem posebnem pozivu vendar do konci decembra še neplačano udnino za l. 1922. potom kakega sela ali kako drugače pri **vsakem** zamudnem udu **posebej** tako zgodaj na podlagi jim doposlanega imenika iztirjati, da morejo odposlati imenik udov, ki so plačali ali ki niso plačali udnine, in na družbo odpadlo vsoto zbrane udnine najkasneje

do 15. januarja 1922.

na Kmetijsko družbo v Ljubljani. Stroške pobiranja in iztirjevanja udnine nosi podružnica na račun svojega deleža na udnini.

5. Ker je družbeni glavni odbor po § 11. dr. pr. dolžan mudne ude, ki do 15. januarja 1922. ne bodo plačali udnine, pismeno opominjati njih plačilne dolžnosti, bo to glavni odbor vršil na račun podružničnega deleža na udnini, toda le za dejansko iztirjano udnino zamudnikov.

V Ljubljani, 15. oktobra 1921.

Kmetijska družba za Slovenijo.

Kmetovalci, gnojite s kalijem!

V letošnjem izveščju statističnega urada v Berlinu čitamo, da so porabili nemški kmetje v letu 1920. v Nemčiji 3 in pol milijona met. stotov (to je tristopetdeset milijonov kg) kajnit, v Češkoslovaški republiki 80.000 met. stotov in pri nas v Jugoslaviji pa se je pognojilo le s 1000 met. stotov kajnit. Ker je kalij, ki ga vsebuje kajnit in 40% kalijeva sol, **neobhodno potrebna rastlinska hranilna snov** in se pri nas v tako majhnih množinah uporablja za gnojenje, je tudi umevno, da ne dosežemo onih uspehov na polju, kakor jih dosežejo kmetovalci v Nemčiji in na Češkoslovaškem.

Kalij je prepotrebna hrana za vse poljske rastline in so travniki brez njega nerodovitni in revni. Kalij je potreben za tvorjenje zrna in slame pri žitu, skroba v krompirju, sladkorja v pesi in v grozdju. Kalijeve soli pa tudi vplivajo na zemljo na ta način, da je po njih zemlja vlažna; rastline, ki smo jih s kalijem pognojili, sušo veliko lažje prenesejo in tudi manj trpe vsled mraza, kar je ugodno za one kraje, koder radi nastopajo hudi mrazovi.

Naši kmetovalci delajo pogostokrat pri umetnem gnojenju to napako, da gnojijo polja le z enim samim gnojilom in to največkrat z dušikom. Da imajo pri tem enostranskem gnojenju — posebno še pri dušiku — v pričetku dober uspeh, je umljivo, a pozneje pride razočaranje. Vsled pomanjkanja ostalih rastlinskih hranilnih snovi je uspeh le hipen, rekli bi lahko navidezen, ker žetev na koncu ne prinese onega, ki se je pričakovalo. To enostransko gnojenje je sila napačno in posledice tega se pokažejo prej ali slej.

Ne le dušik, potreben je rastlinam tudi kalij v obliki kajnit in 40% kalijeve soli, če hočemo, da bo zemlja dobro in obilo rodila. Opozarjamo vse kmetovalce, **da je dobava umetnih gnojil zadnje čase postala jako težavna** in ni izključeno, da se na spomlad sploh ne bo ali pa vsaj zelo težko in za drag denar dobilo kaj umetnega gnojila.

V prid kmetovalcem samim je, da za jesensko gnojenje ozimnin in travnikom naročijo takoj kajnit, ki se ga potrebuje na 1 ha (1% orala) 450—500 kg; in sirove kostne moke, ki jo zadostuje na 1 ha 250 kg.

Za spomladansko gnojenje pa se priporoča kostni superfosfat, katerega cena vedno rase, in 40% kalijeva sol. Obe te dve gnojili imata iste hranilne snovi, kakor prvo omenjeni, le hitreje delujeta in se ju troši nekaj dni pred spomladansko setvijo vsem rastlinam. P—j.

Učinek umetnih gnojil na izid dobre letine.

V našem kmetijsko-strokovnem glasilu „Kmetovalec“ je bilo opetovano že naglašeno, kako velikega pomena so umetna gnojila za kmeta, ki hoče množino in kakovost svojih pridelkov izboljšati. Pisalo se je že obširno o učinku in pomenu vsakega posameznega umetnega gnojila, priporočalo kdaj in koliko naj se ga rabi za gnojenje kulturnih rastlin. Da pa je naše pojmovanje o pomenu umetnih gnojil v kmetijstvu še zelo neznatno in da se priporočila za nakup istih smatra le v prid trgovanju, naj navedem v dokaz nekatera izvajanja najslavnejših kmetijskih veščakov.

Še ni dolgo tega, kar se je vnel v Ameriki med dvema znamenitima profesorjema kmetijstva precej oster spor po strokovnih časopisih, ki je sčasom razpredelil kmetijske veščake v dva velika tabora. Iz tega prere-

kanja sta nastali dve teoriji, katerih vsaka je imela veliko število pristašev.

Prvo mnenje je zastopal predstojnik centralnega zavoda za raziskovanje zemlje v Washingtonu profesor Whitney. Ta je trdil, da je zemlja pri pravilnem obdelovanju, primernem kolobarjenju in skrbnem izkoriščanju hlevskega gnoja brezkončno rodovitna. Zmanjšanje pridelkov pri takem gospodarjenju ni po njegovem mnenju vzrok pomanjkanja rastlinskih snovi, temveč krivo je zastrupljanje zemlje po različnih strupenih kislinah, ki jih izločajo koreninske kosmatinice rastlin. Po Whitneyevem mnenju naj bi obstojala glavna naloga umetnih gnojil v tem, da bi ista le razkrajala omenjene strupene izločke korenin.

Whitneyev nasprotnik, kulturni kemik Hopkins, pa je zastopal mnenje, da so umetna gnojila za rastline neobhodno potrebna hrana, s pomočjo katerih se lahko produkcija kmetijskih pridelkov visoko dvigne. Njegovo prepričevalno dokazovanje je dovedlo Amerikansko vlado do tega, da je za nekaj časa celo prepovedala vsak izvoz fosfatnih gnojil iz Amerike, da bi si s to prepovedjo ohranila dežela velike zaloge fosfatnih umetnih gnojil.

Da bi Hopkins še bolj prepričal javnost o pravilnosti svoje trditve, se je obrnil na celo vrsto najznamenitejših kmetij, znanstvenikov v Evropi, da podajo svoje mnenje o učinku umetnih gnojil na izid večje produkcije. Vse došle odgovore je pozneje izdal v posebni knjižici „European Practise and American Theory Concerning Soil Fertility“. Od dr. Hopkinsa so bila stavljena na evropske kmet. veščake sledeča vprašanja: „V kakšnem sorazmerju donajajo k izboljšanju letine kmetijskih pridelkov sledeči štirje faktorji v zadnjih sto letih, ako se računva večji pridelek 100 %:

1. uporaba izboljšane in izbranega semena;
2. uporaba umetnega gnojila;
3. izboljšanje kolobarjenja;
4. obdelovanje zemlje.“

Ker so odgovori evropskih znanstvenikov zelo zanimivi, naj od mnogih navedem le najvažnejše, iz katerih naj naši kmetovalci posnamejo velikanski pomen uporabe umetnih gnojil za kmetijstvo:

1. Generalni direktor za kmetijstvo v Haagu na Holandskem piše: „Izmed navedenih štirih faktorjev sta po mojem prepričanju najvažnejša za zvišanje kmet. pridelkov: **uporaba umetnih gnojil** in izboljšanje semenske sorte, dočim sta ostala dva faktorja le manj važnega pomena.“

2. Svetovno znano kmetijsko preiskovališče v Rothanstedtu na Angleškem pripisuje povišanju kmet. produkcije na Angleškem v zadnjih 10 letih v prvi vrsti **uvozu umetnih gnojil**.

3. Prof. pl. Geelhorst Göttingen pravi: „Večji pridelek = 100. Ta se razdeli po mojih 20 letnih izkušnjah sledeče: **umetna gnojila 50%**; boljša izraba umetnih gnojil vsled boljšega obdelovanja zemlje 25%; izbrana semena 15%; pravilno kolobarjenje 10%.“

4. Prof. Schneidewind Haale na S. izvaja nekako tako: „Večji pridelek na enotni ploskvi je v **prvi vrsti odvisen od uporabe umetnih gnojil**. Pa tudi kolobarjenje lahko izboljša količino pridelka.“

5. Profesor Gerlach Bromberg: „Na zvišanju množine kmetijskih pridelkov sodeluje: a) Največ prava sistematična izbira in vsakoletno izboljševanje semenskega blaga; b) **velika in stvarna uporaba umetnih gnojil**; c) **pravilno ravnanje in izboljšanje hlevskega gnoja in zelenega gnojenja**; d) izboljšano kolobarjenje in obdelovanje zemlje.“

6. Veleposestnik Stutzer Königsberg: „Zboljšanje našega semena zadnjih 10 let je mnogo vplivalo na zvišanje kmet. produkcije. **Uporaba umetnih gnojil rase od leta do leta; in je izredno povečala pridelek.** Hlevski gnoj se bolje izkorišča kakor dosedaj; kolobarjenje se je v zadnjih 30 letih le malo izpremenilo. Obdelovanje zemlje je vestnejše; posebno se je vpeljala globoko oranje.“

7. Francoski poljedelski minister odgovarja Hopkinsu sledeče: „1. Pri intenzivnem poljedelstvu računim na **uporabo umetnih gnojil in hlevskega gnoja 50%**, obdelovanje zemlje 30%, kakovost semena in vrst 15—20%. 2. Pri ekstenzivnem poljedelstvu pa na **umetno in hlevsko gnojenje 70%**, obdelovanje zemlje 15—20%, kakovost semena iz sort 5—10%.

Kakor je razvidno iz gorenjih izvajanj, je večina kmetijskih znanstvenikov postavila umetna gnojila na prvo mesto. Iz tega sledi, da se v tujini vse bolj upoštevajo kakor pri nas, vsled česar imajo tudi na enotno ploskev veliko večji pridelek, s tem boljše dobičkanost in blagostanje. Ciril Prijatelj.

Razstava goveje živine na Bledu

dne 8. septembra 1921.

Kmetijske podružnice radovljiškega okraja so uprizorile dne 8. septembra t. l. živinorejsko razstavo na Bledu. Na razstavi so bili zastopani konji, goved, ovce in koze. Ta razstava je bila v marsičem zanimiva, zato je hočem o njej z ozirom na goved izpregovoriti par besedi.

Prvič o pripravah za razstavo. Pribiti je treba, da se dobra razstava ne more iz rokava stresti in da je treba za dobro razstavo živali poprej izbrati. To je bilo pri kratko določenem času popolnoma nemogoče. Vsled tega je bila razstava bolj informativnega značaja in je nudila precej verno sliko stanja živinoreje sploh v blejskem okolišu.

Prignanih je bilo na razstavo 6 bikov, 31 krav in 18 komadov mlade živine, torej skupaj 55 glav. Glede kakovosti je treba poudarjati dvoje: opazili smo nekaj jako dobrih krav molznic, o katerih so se obiskovalci razstave izražali jako pohvalno. Nadalje je bilo opaziti, da je planinska živina, ki je, prignana naravnost s planinskih pašnikov in tvorila posebno skupino, bila v jako dobrem stanju. Baš na to, da imajo dobro mlečno in pašno živino, so pa prireditelji hoteli obiskovalce v prvi vrsti opozoriti.

Ne smemo se torej čuditi, da je ta prireditev, čeravno v skromnem štilu, rodila takoj dobrega sadu. Pri razstavi navzoči načelnik živinorejskega oddelka v Ministrstvu poljoprivrede, dr. Mitrovič, je po naročilu g. ministra odredil, da se nakupi nekaj razstavljenih živine za Srbijo.

Navzlic dobri ceni je bilo mogoče skleniti le dve kupčiji, ker živinorejci razstavljenе in obdarovane živine niso marali odprodati. Zato se je po naročilu ministrstva odredil poseben plemenski sejm v Bohinju, ki se je vršil dne 20. septembra. Na tem plemenskem sejmu je bilo kupljenih 26 telic in mladih krav ter 4 biki. Iz te živine so se sestavile dve skupini. Ena skupina (2 bika in 8 telic) te živine je bila poslana na državno ekonomijo Topčider, odkoder se bo skupno oddala v gorati del Srbije (Užice ali Bitoli), druga skupina pa je bila odposlana v Črno goro, da se tamkaj napravi z njo poskus.

S tem je zanimanje za našo živino v južnih krajih vzbujeno; upajmo, da se bo naša živina pri naših bratih dobro obnesla, s tem bi dobili dobro ime in trg za ple-

mensko živino. Na naših živinorejcih pa je, da bodo vzrejali dobro živino, da se bodo v tem delu izpopolnjevali, da ne bomo varali nad, ki se stavijo v nas. Treba je postaviti na trg živino, ki bo vzdržala konkurenco s tujimi zlahtnejšimi pasmami, osobito glede mlečnosti in lahke prehrane.

Pri dosedanjih nakupih se je pokazala ena težkoča, to je pomanjkanje dobrih bičkov. Na tem je že skoro letos ponesrečila cela akcija. Zaraditega naše živinorejce še enkrat opozarjam: skrbite za dobre bike, večji posestniki naj poskusijo z vzrejo dobrih in lepih plemenjakov! Odbirajte za plemo le potomce dobro mlečnih in lepih krav! Razen dobre prehrane v mladosti, je to za nas najbolj potrebno in je prvi pogoj napredka. Če hočemo biti trajno deležni dobrih uspehov, moramo odločno po začrtani poti naprej! Zidanšek.

Obligatorično državno zavarovanje kmetijskih pridelkov zoper uime.

Poleg mnogo drugih ukrepov, ki jih je poljedelsko ministrstvo v zaščito in v zboljšanje našega kmetijstva in kmetskega stanu sploh v zadnjem času ukrenilo, je, oziroma bo prištevati tudi splošno državno zavarovanje kmetijskih pridelkov po načrtu, ki ga je sedanje ministrstvo sestavilo in ki se že v prihodnjem zasedanju predloži skupščini v sprejetje. Upati je, da se to izvede, ker bo tako zavarovanje v korist ne samo prizadetim kmetovalcem, marveč tudi drugim slojem, kajti to zavarovanje bo vplivalo na intenzivnejši razvoj kmetijstva v vsej državi in s tem kolikortoliko na znižanje in regulacijo cen posameznim poljskim in drugim kmetijskim pridelkom.

Gotovo je, če bo kmetovalec, bodisi pa poljedelec, vinogradar, sadjar ali hmeljar prepričan, da bo v vsakem slučaju kake vremenske nezgode, škodi primerno od države odškodovan, bo svoje polje, vinograde ali sadovnjake z večjo vnemo obdeloval, odnosno vse te panoge svojim delovnim in gmotnim razmeram primerno še povečal in s tem tudi pridelek pomnožil.

So n. pr. gotovi kraji, ki so vsako ali vsaj vsako drugo leto več ali manj od toče prizadeti. V takih krajih se kmetijstvo nikakor ne more tako intenzivno gojiti in se razvijati, kakor v krajih, ki so mogoče komaj vsako deseto leto od toče prizadeti. Če bo pa zagotovljena primerna vsakokratna državna odškodnina za primer elementarne poškodbe, potem bo tudi vsak z večjim veseljem žrtvoval svoje gmotne in fizične moči v prid svojega gospodarstva.

Glasom zavarovalnega načrta, ki naj postane parlamentarnim potom državni zakon, se ustanovi poseben državni zavarovalni fond proti uimam, znašajoč 100 milijonov dinarjev ali 400 milijonov kron, ki se ima na račun indirektnih davkov vplačati v dveh zaporednih budžetnih obrokih po 50 milijonov dinarjev v državno blagajno.

Zato se 1. in 2. leto po vplačanih obrokih, t. j. do popolnega osiguranja navedenega fonda, ne bo izplačevala nikaka odškodnina, da državna blagajna, odnosno ta fond ne bi bil mogoče takoj prvo leto popolnoma izčrpan. Treba je torej v tem oziru posebne previdnosti, tem bolj, ker to zavarovanje bo imelo med poslanci nekmetskega stanu mnogo protivnikov, preden bo sploh sprejeto.

Vse to zavarovanje je natančno obrazloženo v 26. čl. gori navedenega projekta, tako da če ne bo od finančne strani glede ustanovitve nameravanega fonda nikake ovire, stopi ta zakon lahko že to leto v velavo.

Fr. Gombač.

Trošarina na vino.

(Konec.)

Ker je kolek namenjen za kolekovanje overila, naj se ne pileplja na vlogo, temveč v papir zaviti vlogi pri-loži.

Kdor bi opustil prijavo o začetku obratovanja, se kaznuje prvič s 50 dinarji, drugič s 100 dinarji.

Proizvajalci vina (vinogradniki) kot taki, po našem mnenju ne potrebujejo overila, pač pa ga potrebujejo oni vinogradniki, ki točijo svoj lastni pridelek prigodno pod vejo.

Za „vino“ se je po prejšnjih predpisih smatralo ne samo vino iz grozdja, temveč tudi vino iz jagod, sladno vino, medica in še celo brezalkoholni sadni soki, pri ka-terih se je vretje s pasteriziranjem ali na kak drug na-čin preprečilo. Sedaj je stvar drugačna. Vsaj po naših mislih se ta vina ne morejo več smatrati za vino, ker bi bili sicer ti predmeti v točki 3. člena 108. trošarinskega pravilnika, enako kakor vinski mošt in vinska brozga, izrecno naštetih, kakor so bili tudi navedeni v členu 1. pravilnika o specialni trošarini na vino.

Glede pobiranja in osiguranja (kontrol) državne trošarine na navadno vino veljajo v Sloveniji, razen v Prekmurju, dosedaj še določila pravilnika o trošarini na vino, ki je bil priobčen lansko leto v „Uradnem listu“ pod štev. 338. in 426.

Po tem pravilniku je zavezano splošni kontroli:

1. ukletenje vina pri producentu;
2. transport vina;
3. prodaja vina na debelo;
4. prejem vina prodajalcev na drobno;
5. pretakanje vina v steklenice;
6. prejem vina privatnikov za neposredni konsum.

1. Producenti vina (vinogradniki) so zavezani prijav-ljati svoj vsakokratni pridelek in vsakokratno oddajo vina pristojnemu oddelku finančne kontrole.

Te prijave morajo vlagati vinogradniki, ki izvršu-jejo tudi gostilničarski obrt ali drugačno prodajo vina na drobno najmanj 24 ur, preden prejmejo (vkletijo) vino; vinogradniki, ki so prodajalci vina na debelo, in vino-gradniki, ki ne trgujejo z vinom, pa najkasneje 24 ur po vkletju vina.

V preteklem letu precejšnje število vinogradnikov ni izpolnilo svoje obveznosti, zato bi morali biti občutno kaznovani. Do tega pa večinoma ni prišlo, ker je finančna oblast upoštevala njih nepoznanje predpisov in se zado-voljila že z malenkostnimi odpustninami.

To je bilo do 31. avgusta t. l. mogoče, odtlej pa ne več. Vinogradnike torej prav resno opominjamo, naj za-doste svoji dolžnosti, da pravočasno prijavijo njih vinski pridelek pristojnemu oddelku finančne kontrole, ker jih sicer čakajo ogromne kazni.

Kdor namreč prejema (vkletenja) svojega ali tujega vina pravočasno ne prijavi, učini trošarinsko tihotapstvo, ki se kaznuje po novem trošarinskem pravilniku z naj-manj petkratnim zneskom na vse neprijavljeno prejeta ali izdelano vino odpadajoče trošarine. Povrhu tega mora plačati tudi še na to množino odpadajočo, redno trošarino in vsa neprijavljena količina vina s posodo vred zapade v korist državne blagajne.

Vsako upanje na znižanje kazni je brezplodno, ker trošarinski pravilnik takega znižanja ali opustitve proti nizki ali vsaj zmerni kazni ne pozna in je torej vsako znižanje kazni postavno nedopustno.

Kdor torej opusti prijaviti pridelano vino, mora brez-pogojno plačati za vsak hektoliter vina 140 K trošarine in 700 kron kazni in izgubi povrhu dotično vino.

Iz vsega tega je razvidno, da je stvar zelo resna, in čitatelji bodo storili dobro delo, ako opozorijo vinograd-nike, ki našega lista ne berejo, na njih dolžnost in posebno na posledice opustitve.

Vinogradniki, ki ne izvršujejo gostilničarskega obrta, ne prodajajo alkoholnih tekočin (vina, piva, žganja, špi-rita itd.) na drobno in tudi ne trgujejo z njimi na debelo, ne plačajo slejkoprej nobene trošarine na vino, ki ga po-rabljajo za domačo potrebo, če so prejem (vkletenje) tega vina po predpisu prijavili oddelku finančne kontrole.

Porabljati pa smejo vino, ki je oproščeno trošarine zaradi porabe za domačo potrebo, le zase, za svojo dru-žino, domače posle, za osebe, ki so pri njih na hrani in stanovanju ter za delavce, ki obdelujejo vinograd.

Odvzemanje vina lastnega pridelka za domačo po-trebo jim ni treba prijavljati.

Vinogradnikom, ki trgujejo z alkoholnimi tekočinami na debelo ali drobno, jih točijo ali predelujejo, se dovoli izvestna količina vina za domačo potrebo trošarine pro-sta, če so svoj pridelek pravilno prijavili.

Družini, ki ne šteje preko 4 članov, se dovoli 400 li-trov, če šteje preko 4, a ne preko 8 članov, se dovoli 600 litrov, če šteje preko 8, a ne preko 12 članov, se dovoli 800 litrov, a če šteje preko 12 članov, se dovoli 1000 li-trov trošarine prostega vina.

Pri določanju številnosti družine, se upoštevajo le nad 15 let stari družinski posli, ne pa tudi delavci.

Kdor svojega pridelka pravilno ne prijavi, nima no-bene pravice na trošarine prosto vino za domačo po-trebo. Zaradi opustitve prijave se vse vino zapleni.

Vino, določeno za domačo potrebo, se mora hraniti v prostorih, ki so ločeni od onih, v katerih se hrani drugo (zatrošarinjeno ali nezatrošarinjeno) vino.

Tisti, ki točijo vino lastnega pridelka le prigodno pod vejo, se smatrajo glede prostosti trošarine na vino, na-menjeno za njih domačo potrebo, kot privatniki, vendar morajo trošarine prosto vino za domačo potrebo vsaj istočasno z naznanilom o pričetku vinotoča ločiti od dru-gega vina.

Tistim vinogradnikom, ki producirajo poleg navad-nega tudi fina vina, se sme dovoliti namesto trošarine proste porabe navadnega vina, tudi trošarine prosta po-raba finega vina. Množina finega vina se mu določi v raz-merju trošarine, ki odpade na vsako izmed teh dveh vrst vina. Namesto 400 litrov navadnega vina se dovoli n. pr. 23 litrov finega vina, namesto 600 se dovoli 35 litrov fi-nega vina itd.

Opozarjajo se še enkrat vsi vinogradniki in drugi kmetovalci, da pravočasno naznanijo svoje zaloge vina pristojnim finančnim organom, da ne zapadejo morebitni kazni.

Istočasno naj opozorijo tudi druge svoje sosede, ki bi morda prezrli ta spis, da ugodijo predpisom tega za-kona.

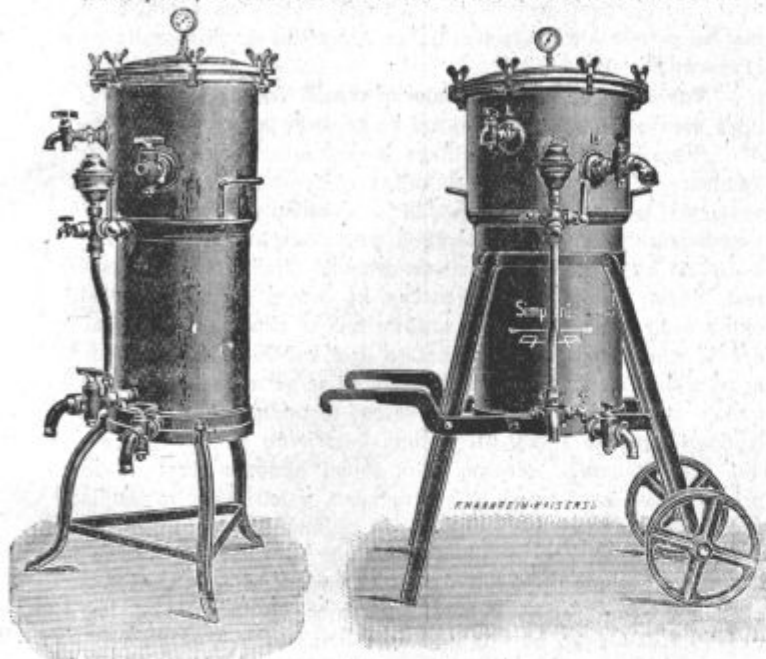
KMETOVALCI!

Za naročanje umetnega gnojila za jesensko gnojenje je zadnji čas! Priskrbite si kajnit in kostno moko!

Cene so razvidne iz „Družbenih vesti“.

Precejanje ali filtriranje vina. (Dalje)

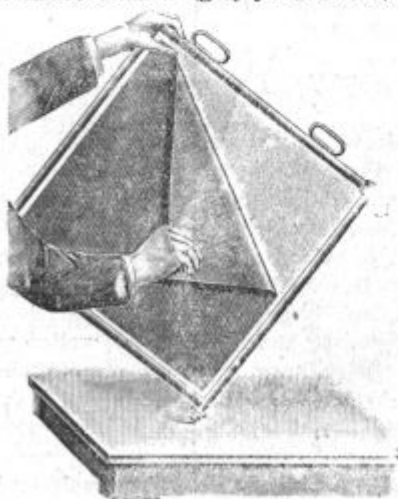
Za zadrage, vinske trgovce in večje posestnike vinogradov se priporoča cedilo „Simplon“ trvdke Seitz. (Glej podobi 10 a in 10 b.). To cedilo se rabi sicer lahko tudi kot odprto cedilo, navadno pa le zaprto s pritiskom višje ležečega vina ali pa, kar je še uspešneje, s pritiskom pumpe. Po velikosti filtra in kvaliteti vina se da ž

Podoba 10 a.

Podoba 10 b.

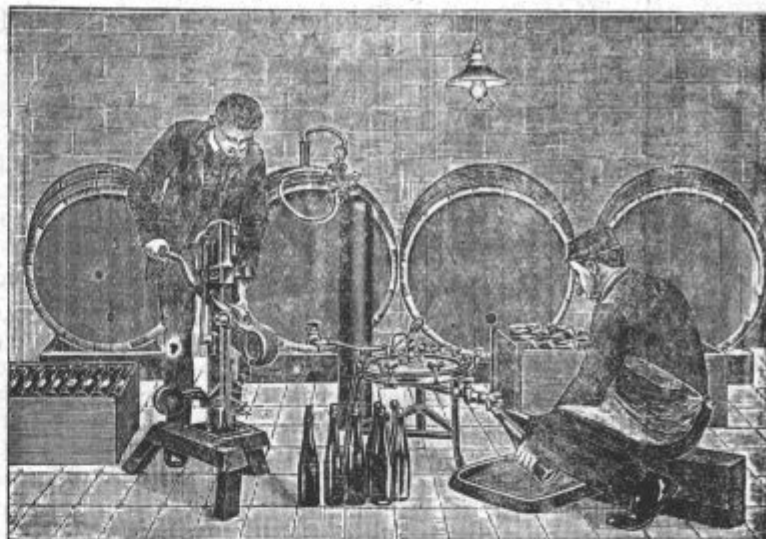
Azbestno cedilo „Simplon“ a) prenosno, b) prevozno. Deluje s pritiskom pumpe in precedi (po velikosti) 25 do 80 hl na dan. njim sčistiti na dan po 25 do 80 hl vina. To cedilo spada med tako imenovane elementne ali okvirne filtre, ker stoje v njem „elementi“, oziroma okvirji, ki obstoje iz posameznih filtrirnih sit, zvezanih z odvajalnimi cevmi. Vsled tega delajo ti filtri jako uspešno in se dajo zelo enostavno in lahko snaziti (glej podobo 11.).

Podoba 11. Snaženje okvirnih sit Seitzevih cedil. (Onesnažena azbestna plast se potegne s sita nalik cunja.)

Za posebno fina, t. j. buteljska vina, je vpeljala trvdka Seitz najfinejši filter pod imenom „Zenit“. Za onega, ki se bavi s pripravljanjem buteljskih vin, je ta filter zelo priporočljiv. Delo ž njim objasnjuje podoba 12.

Največje cedilo trvdke Seitz je „azbestno orjaško cedilo Seitz“, ki se dobi v petih velikostih in sčisti na dan 80 do 750 hl vina.

Podoba 12. Cedilo „Zenith“ za buteljska vina (trvdke Seitz) v delu s pomočjo pritiska ogljikove kisline.

(Dalje sledi.)

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja, ki dohajajo na Kmetijsko družbo za Slovenijo ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovori, ki so splošno poučni, so uvrstili med „Vprašanja in odgovore“, na ostala vprašanja se pa odgovarja pismeno, če je priložena znamka za odgovor. Odgovarja se edinele na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vpraševalčeva imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj štiri dni pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi odgovora na kako kmetijsko-gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso kmetijsko gospodarska, se ne odgovarja v „Kmetovalcu“, ampak le pismeno, če je pismu priloženo 4 K v znakih kot pisavek k družbenem pokojninskem zakladu. Zadnje zlasti velja za pravne odgovore, ki seveda morejo biti le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh, včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 89. Kako se kuha žganje iz brinjevih jagod?

(J. K. v N. s.)

Odgovor: Kuhanje žganja iz brinjevih jagod se vrši na sledeči način: Popolnoma zrele brinjeve jagode se v posebnem mlinu zmlejejo ali pa stolčejo, tako da se njih velikost zmanjša na polovico. Ponekod dajo brinjeve jagode tudi v stope. Dobro zmlate ali stolčene jagode se namočijo v kad ali čeber ter se jim prilije 2—3 krat toliko vode, kolikor je brinjevih jagod v kadi. Posodo je dobro pokriti ter pustiti 24 ur pri miru. Kad mora biti do končanega kipenja na toplem prostoru (15—20° C), ker samo pri zadostni toploti bodo jagode dobro pokipele. Po preteku tega časa se premeša drozgo z lesenim drogom, tako da pridejo spodnje plasti jagod navrh in obratno. To mešanje je ponavljati vsak dan in še potem, ko prične kipenje, ki je tako, kakor pri vinskem moštu, samo ne tako burno. Po vrenju se začnejo jagode potapljati in ko so se vse jagode potopile, se mora takoj pričeti s kuhanjem žganja. Kuha se v običajnih bakrenih kotlih, in sicer dvakrat. Pri prvi kuhi se zbira manjvredno žganje (nanga), ki vsebuje preveč brinovnega olja in premalo alkohola. Pri drugi kuhi priteče pravi brinjevec, ki je prav dobro in dovolj močno žganje. Za hranjenje brinjevca so najbolj pripravi demijoni, to so velike steklenice, opletene z vrbovimi vejicami.

S.

Vprašanje 90. Iz doma pridelanega prediva sem dal izdelati domače platno za posteljno perilo. To platno pa ima rumenkastorjavo barvo. Kako se beli domače platno? (J. Z. v B.)

Odgovor: Nitke preje domačega platna imajo rjavkasto barvo, ki se jo izlahka odpravi s pravilnim beljenjem. Pri navadnem beljenju, katerega Vam edino priporočamo, se razprostre domače platno poleti, ko pripeka vroče sonce, na travo in se pridno škropi s snažno vodo. Potom solnčnih žarkov in kisika, ki ga izdihavajo trave, kakortudi zračnega ocona, se

barvne snovi platna razkrajajo in platno postaja belo. Hlitrje kakor navadno, je umetno beljenje platna; s pomočjo žveplove pare se belijo n. pr. slamniki, volna in svila. Platno in slične tkanine se v tvornicah belijo z različnimi lužninami ali z razredčenimi raztopinami klorovega apna; ta razvija plin klor, ki ima lastnost, da razkrajja barvne snovi. Vsa ta umetna sredstva pa imajo to slabo stran, da mora biti njih ravnanje zelo previdno, ker v drugem primeru razjedajo tkanine. Iz tega vzroka so tudi tkanine, ki jih v tvornicah belijo z umetnimi beleži, manj trpežne, kakor domače platno, beljeno na solneč z vodo.

P—j.

Vprašanje 91. Ker bo letos marsikateri posestnik primoran vsled pomanjkanja krme zaklati svoje živinče, vprašam, ako se lahko tudi kosi govejega mesa konservirajo slično, kakor prekajeno prasičje meso in kako se isto pravilno izvrši? (B. L. v Gor. R.)

Odgovor: Ako se goveje meso osoli in dobro prekadi, se ravnotako kakor prasičje, dalje časa ohrani okusno in dobro. Za soljenje mesa se vzamejo navadno boljši kosi, kakor: gnjati, plečeta itd. Tudi jezik in to še posebno goveji, se na ta način najdalje ohrani. Soljenje s suho soljo je najbolj priporočljivo. Za 10 kg mesa se vzame 1 kg soli, 2 dkg solitra ter nekaj stolčnega sladkorja, ki okus mesa še izboljša. Meso se osoli na notranji strani, ne na kožni. Stolčena ali ribana sol mora biti suha. Potem se položi meso na desko in drgne s soljo toliko časa, da postane vlažno. Nato se vzame še ena žlica brinjevih jagod in 2 dkg popra ter se to stolče v možnarju in meso istotako drgne. Tudi česen in čebula in lavorikovo listje se lahko uporabi. Potem se meso položi v kad, ki ima spodaj čep ter se dobro obteži z deskami in s kamenjem. Tako se pusti 3—6 tednov. Med tem časom se mora meso enkrat preložiti, pri čepu pa vodo večkrat ocediti ter politi po mesu. Najbolje je, ako se meso poliva skozi šest tednov vsak dan. Potem se z vodo umije in pusti, da ista odteče, malo osuši meso in obesi v dim. Sušilnica mora biti kolikor mogoče zračna in mora imeti hladen preprih, ker se meso pri vročem dimu rado skvari. Da se dobi obilo dobrega dima, ki ne sme smrdeti, se kuri počasni s smrekovimi ali brinjevim vejami; ko se je nehalo kaditi, se sušilnica navzkrižem odpre, da se meso ohladi, nato se pa zopet zakuri. Majhni kosi mesa se okade na ta način v štirih dneh, gnjati in plečeta v štirih tednih. Predolgo kajenje vzame mesu dober okus in ga preveč osuši. Ko se je meso dobro ohladilo, naj se ohladi dodobrega na zračnem prostoru in ko je dovolj suho, se naj shrani v zaseki.

P—j.

Vprašanje 92. Nekateri sosedje mi svetujejo, da naj sadnega mošta ne pretočim, temveč ga pustim na drožeh do končne uporabe. Ali naj sadni mošt pretočim? (F. R. v P.)

Odgovor: Sadjevec naj ostane le tako dolgo na drožeh, dokler vse nepotrebne snovi ne sedijo na dno, t. j. dokler se mošt ne učisti. Drože na dnu soda ne škodujejo in tudi ne koristijo po končanem vrenju tako dolgo, dokler so pri miru in žive, ker ne vplivajo na nadaljnji razvoj sadjevca. Slabo pa je, ako ostane sadjevec na drožeh čez pomlad. Kipelne glive odmirajo in začno gniti, ter se lahko iz kateregakoli vzroka ta gniloba dvigne in pomeša s sadjevcem, ki se vsled tega lahko popolnoma pokvari. Kadar burno kipenje preneha in se mošt učisti, ga morate pretočiti, ako hočete imeti stanoviten sadjevec. Navadno je čas pretakanja od novembra do konci januarja. Pri tem pa pazite strogo na to, da pride pretočeni sadjevec v snažno posodo in da je sod vedno poln. Sadjevec se navadno samo enkrat pretoči, ker je po prvem pretakanju že večinoma popolnoma zrel.

S.

Vprašanje 93. Kako se napravi očet iz sadnih tropin? (F. R. v P.)

Odgovor: Sveže tropine zdrobite v primerno kad ter dolijte na 100 kg tropin 30—40 l vode. Kad naj bo pokrita z lesenim pokrovom. Drozgo je treba vsak dan premešati, ako je mo-

goče celo mošt od spodaj odtočite ter ga po tropinah zlijte. Čez dva do tri dni drozgo odtisnite, jo napolnite v sod za očet, ter postavite v gorak prostor, najbolje, če je toplota tega prostora 20—30° C. Sod zaprite na rahlo s pilko, da lahko uhaža ogljikova kislina, ali pa pokrijte veho s platneno krpo. Kipenje in kisanje, ki traja 6—8 tednov, pospešite, ako vlijete v sod po kipenju tekočine, nekaj litrov dobrega sadnega ali vinskega octa. Po končani pretvorbi in učiščenju kisa, ga pretočite v manjše posode ali steklenice, dobro zamažite, ter jih hranite na hladnem prostoru.

S.

Vprašanje 94. Kdaj je najpripravnejši čas za sajenje sadnega drevja ter kako in kdaj naj se kopljejo jame? (F. P. v P.)

Odgovor: Saditev sadnega drevja je zelo važno delo v kmetijstvu. Vsaka sadjarska knjiga obširno popisuje in vsak sadjarski učitelj posebno povdarja važnost tega opravila, a v kljub temu se slična vprašanja še zelo pogosto ponavljajo, kar znači, da naš kmetovalec še vse premalo čita strokovne časopise. Sadno drevje se sadi ves čas, ko drevje počiva, to je, od oktobra do marca. Jesenska saditev ima to prednost, da prične drevje spomladi takoj rasti, ker je prej začelo delati korenine in ne trpi toliko zaradi suše. Priporočati se ne more tam, kjer je moker svet in nastopa voda v jeseni in pozimi. Praviloma je izkopati jame že jeseni ali pozimi, akoravno nameravate saditi šele spomladi. Pozimi ali v jeseni skopana prst dobro premrzne in se spomladi dobro razpusti, vsled česar je zemlja tudi rodovitnejša. Jame naj bodo najmanj po en kvadratni meter velike, ali ker se delajo vedno okrogle, naj imajo 1.20 m do 2 m v premeru. Globokost naj se ravna po zemlji. Ako je plast rodovitne zemlje debela, imej jama 70 cm ali tudi več globločine. Vsekako pa mora biti globločina jame vsaj 50 cm.

Vprašanje 95. Nekaj mladih sadnih dreves, ki sem jih letos posadil na stalno mesto, ni skoraj nič odgnalo. Kaj je temu vzrok in kako rešim drevje, da se mi ne posuši? (B. v D. M. v P.)

Odgovor: Vzrokov, da mlado drevje na stalnem mestu noče odgnati, je zelo veliko. Največkrat je krivo napačno ravnanje z drevjem. Z nezavarovanimi koreninami leži po cele dneve na solncu in vetru. Presuši se tako, da se zgrbanči celo koža na deblu in tako drevo kaj nerado požene. Lahko pa je kriva tudi letošnja dolgotrajna suša, posebno še na solnčni legi. Svetujemo Vam, da spomladi vzamete tako drevje iz zemlje, odrežete mu nanovo vse debelejšše korenine in ga postavite potem 24 ur v vodo ter ga zopet posadite prav previdno v zemljo. Drevesni kolobar pa pokrijte z dobrim hlevskim gnojem.

P—j.

Vprašanje 96. Ali se smejo brez skrbi dajati lanene tropine kravam pred otelitvijo in potem, ko doje? (M. O. v Š.)

Odgovor: Proti koncu brejosti je sicer dajati kravam manjše množine krme, da se prebavila nepotrebno ne obteže. Vsled tega pa je pokladati močnejša krmila. Ravno lahko prebavne in zdravje pospešujoče lanene tropine so zelo priporočljive za pokladanje brejim kravam. Vrhutega imajo iste tudi v sebi veliko fosforove kisline, ki ugodno vpliva na razvoj mladitca v telesu. Doječi kravi so lanene tropine tudi zelo koristne, ker pospešujejo mlečnost, in tvorijo mleko, ki ima v sebi veliko fosforovih soli; te so zopet neobhodno potrebne za dober razvoj okostja.

P—j.

Vprašanje 97. Ali je bolje pokladati molznim kravam zeljne šture sirove ali prekuhanne? (V. R. v M.)

Odgovor: Pokladanje prekuhanne krme se pri nas sploh pretirava. Konji, goved, prasiči so ustvarjeni, da uživajo le sirovo krmo in je pravzaprav kuhanje nepotrebno. S pokladanjem kuhane krme postane želodec ohlapen in oslavljen. Iz tega sledi, da je zeljne šture najbolje zrezati ter jih pokladati sirove in zmešane z drugimi krmili, n. pr. z rezanico.

P—j.

Vprašanje 98. Imam nekoliko močvirnat travnik, kjer rase slaba mrva. Ali se da tak travnik zboljšati z umetnim gnojilom in koliko se ga potrebuje? (B. C. v T.)

Odgovor: Mokre travnike se z uspehom gnoji s kajnitom in sirovo kostno moko. Tako gnojenje bo pridelek močno povečalo in tudi kakovost mrve izboljšalo. Na 1 ha (1¼ joha) vzemite 400 kg kajnita in 250 kg sirove kostne moke. Obe gnojili lahko pomešate in ju sedaj v jeseni raztrosite po travniku. P—j.

KMETIJSKE NOVICE.

Kmetijska predavanja v Belokrajini. V Belokrajini bo potovalni učitelj za kmetijstvo, g. Vladimir Kuret, v mesecu novembru priredil predavanje o umnem obdelovanju zemlje in o pravilni uporabi onih umetnih gnojil, ki so nam sedaj na razpolaganje, in sicer v sledečih vaseh: v Preloki, 6. novembra t. l. po sv. maši, v Adlešicah istega dne popoldne; v Slehorju, 13. novembra t. l. predpoldne, v Lokvici istega dne popoldne; v Božakovem, 20. novembra predpoldne, v Drašicah istega dne popoldne; v Metliki, 27. novembra zjutraj, v Radovici istega dne po maši.

URADNE VESTI.

Priskrbovanje modre galice.

Ponudbe raznih tvornic in dobaviteljev, ki jih dobiva Kmetijska družba za Slovenijo glede modre galice, se glase tako različno, da o enotni, stalni ceni ni sledu. Italija in Anglija, deželi z dobro valuto, pri nabavi sploh ne moreta priti za naše kraje več v poštev, ker bi stala njiju galica približno 30 do 32 kron za kilogram, postavljena v Ljubljano. Tudi galica iz Češke je mnogo predraga, ker se ravna tamošnje tvornice hitro po svetovnih cenah in po valutarnih razmerah. Tako nam preostaja poleg lastne malenkostne produkcije (Celje, Koprivnica na Hrvaškem) le še dobava iz Nemčije in iz Nemške Avstrije. Samoobsebi se razume, da se je Kmetijska družba tudi letos pravočasno in vsestransko zanimala za vse prilike, ki jih je pri nabavi te toli važne potrebsčine upoštevati, z ozirom na splošen negotov položaj, ki izključuje vsako zanesljivo kalkulacijo, pa se je založila le zelo previdno z množino, ki bo jedva zadostila najnujnejšemu povpraševanju. Ozirala se je pri tem tudi na okoliščino, da ima na razpolaganje dokajšnjo množino galične paste „Bosna“, polnovrednega nadomestila, po katerem bodo vinogradniki v primeru pomanjkanja modre galice, lahko segli brez skrbi glede uspeha pri zatiranju peronosper. Tudi iz finančnih ozirih ne kaže, da bi se Kmetijska družba letos pri denarnih zavodih prekomerno zadolžila v svrhu nabave modre galice. Iz prav tega vzroka in da si prihrani orgonme bančne obresti, se je Kmetijska družba odločila, da svojo galico odda udom potom svojih podružnic

še letos, t. j. do 31. decembra t. l.

po nizki nabavni ceni

K 22.— za 1 kg franko sod, franko kolodvor Ljubljana,

t. j. torej za najmanj 5 kron pri kilogramu ceneje od današnje tržne cene za galico tuzemskega, in za najmanj 8 do 10 kron pri kilogramu ceneje od galice inozemskega proizvoda.

Pri tem stavi Kmetijska družba do svojih podružnic naslednje pogoje:

1. Prijaviti morajo svoje skupne naročbe **brez odloga**, najkasneje pa **do 10. decembra 1921.**

2. Kupnino za vso naročnino morajo plačati obenem s prijavo. V to svrhu naj se poslužijo podružnice družbenih položnic poštnege ček. urada in naj kupnino vplačajo na rač. 10712. brez vseh nakazilnih stroškov.

Kmetijska družba se bo z ozirom na omejeno količino ozirala pri dodelovanju galice po gori označeni nizki ceni v

prvi vrsti na one ude, oziroma podružnice, ki so galico že došle pri njej naročale. Ozirati se bo pa mogla tudi le na pravočasne prijave, dočim bodo zamudniki v prihodnjem letu primorani, plačati galico pač po tržni ceni, ki bo bržkone še višja od današnje!

Kmetijska družba za Slovenijo.

VABILO

k občnemu zboru podružnice Kmetijske družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—5. po § 31. družbenih pravil.
2. Volitev novega odbora.
3. Slučajnosti.

Ljutomer, v nedeljo, 20. novembra 1921. ob osmih zjutraj v gostilniških prostorih g. Seršena v Ljutomeru.

Stara Fužina v Bohinju, v nedeljo, 13. novembra 1921. ob polštirih popoldne v prostorih sirarne v Stari Fužini.

SEJA

glavnega odbora Kmetijske družbe za Slovenijo

dne 19. oktobra 1921.

Seji predseduje družbeni predsednik g. **Gustav Pirc**. Navzoči so: gg. podpredsednika **Jarc** in **Pipan** ter odborniki gg. **Ažman**, **Bajuk**, **Brenčič**, **Črnagoj**, **Černe Fr.**, **Černe L.**, **Hočevar Fr.**, **Hočevar L.**, **Košar**, **Meden**, **Pavlin**, **Skalicky**, **Steblovnik**, **Štrumbelj**, **dr. Verstovšek**, **Vrečko** in družbeni tajnik inž. **Lah**.

G. predsednik otvori sejo, ugotovi sklepčnost ter pozdravi navzoče odbornike. Spomni se smrti Nj. Veličanstva kralja Osvoboditelja Petra I. Veličega in pozove gg. odbornike, da zakličejo slavo njegovemu spominu.

29. avgusta t. l. je preminul družbeni uradnik **Josip Lokar**. Ker si je stekel v dobi 50 letnega službovanja neprecenljivih zaslug za Kmetijsko družbo, pozove predsednik navzoče, da se v znak počaščenja umrlega dvignejo raz svojih sedežev. Se stori. Vdovi se izrazi sožalje.

Nadalje poroča, da je v imenu Kmetijske družbe za pokojninski zaklad podpisal drž. posojila 310.000 K ter prosi glavni odbor, da potrdi ta podpis.

Septembra meseca se je vršilo poučno potovanje slovenskih kmetovalcev v Srbijo, ki je imelo glavni namen, da se slovenski kmetovalci spoznajo z srbskimi tovariši in da se pouče o kmetijskih razmerah v Srbiji.

G. Steblonik glede tega potovanja zahteva nekatera pojasnila, in sicer prvič o obnašanju kmetovalcev v Srbiji, ki so se po časopisnih vesteh v nekaterih krajih ne ravno dostojno obnašali, drugič, da se je pri razdeljevanju podpor za to potovanje upoštevalo v prvi vrsti pristaše Samostojne kmetijske stranke, tretjič, da se je namesto kmetovalcev vzelo s seboj učitelje, četrtič, da se je na tem potovanju smatralo Kmetijsko družbo kot strankarsko organizacijo Samostojne kmetijske stranke, petič, da se je oficielno in neoficielno pri govorcih napadalo slovensko duhovščino. Zahteva, da Kmetijska družba izrazi obžalovanje nad temi napadi na duhovščino. Pri debati o teh točkah in ki se je udeležile gg. predsednik, tajnik, Črnagoj, Vrečko, Černe F., Ažman, Meden in dr., dobi gospod Steblonik vsa potrebna pojasnila. — G. predsednik izrazi obžalovanje na tem, da se je dogodil nedopusten incident, ko je eden uslužbencev napadal našo duhovščino, izjavi pa, da je bil dotični govornik takoj in temeljito zavržen od drugega udeleženca tega potovanja.

G. Jarc opozori na članek v zadnjem „Kmetovalcu“ „Silni udarec za naše kmetijstvo in kako ga omiliti“ ter priporoča, da mora Kmetijska družba storiti primerne korake, da

se živinorejcem pomaga pri prehrani živine čez zimo. Pri letošnji suši mora vlada priskočiti na pomoč in storiti vse korake, da se omogoči živinorejcem nabava krmil. V prvi vrsti je potrebno, da se pospešuje uvoz sena in močnih krmil. Kmetijska družba naj priskrbi oljnatih tropin in otrobov v čim večji meri in naj zaprosi vladu za podporo, da se bodo ta krmila lahko oddajala po znižani ceni. Pri tej oddaji krmil je upoštevati v prvi vrsti plemensko živino. Doseči je znižano prevoznino po železnici za slamo, ki jo je v Banatu dovolj in ki bi jo naši živinorejci nabavili za krmo. Kot kompenzacijo za izvoz živino naj družba skuša doseči uvoz sena iz Italije. Ves izvoz živine je treba tako organizirati, da bodo od njega imeli koristi kmetovalci in ne samo izvozniki. Sedaj je Italija prepovedala uvoz živine iz naše države, ker se je baje zanesla sli novka in kuga v Italijo. Vzrok temu so bili baje slabo razkuženi živinski vagoni. Kmetovalcem se naj doma dovoli klanje živine, da jih ne bodo mesarji preveč izkoriščali. Odprodajo plemenske živine od strani živinorejcev se skušati omejiti s primerno priskrbo krme. Od vlade je zahtevati, da oddaja otrobe iz žitorodnih pokrajin v pasivne pokrajine naše države. Doseči je znižano voznino po železnicih organizacijam, da pridejo te ugodnosti res v korist kmetovalcem.

G. predsednik omeni, da je Kmetijska družba od tvornic olja v Sloveniji kupila vse lanene tropine, da jih pa te tvornice izdelujejo le v pičli meri, ker imajo premalo lanenega semena za podelavanje. Ponudbe močnih krmil iz inozemstva zaznamujejo previsoke cene.

G. Steblovnik priporoča, da Kmetijska družba nabavi zadostno množino živinske soli od monopolne uprave.

G. Bajuk svetuje, naj družba skuša doseči carine prost uvoz za vse kmetijske potrebščine, in za prevoz po železnicih čim nižje tarife.

Glavni odbor sklene, da družba sestavi en prememoria, v katerem se naj upoštevajo vse tu izražene želje ter se naj ta predloži na merodajne oblasti in na vse slovenske politične klube.

G. Pavlin pojasni, da se na naših železnicih živinski vagoni temeljito razkužijo, ne vrši se pa tega na italijanskih železnicih. Kuga se je zanesla v Italijo edino po tihotapcih. Glede klanja živine po kmetovalcih omenja, da se vse tozadnevne pritožbe rešijo ugodno za kmetovalce, če v tem oziru ni kakšnega drugega kaznivega dejanja. Vsa okrajna glavarstva so od oddelka za kmetijstvo dobila v tem oziru potrebna navodila.

G. predsednik omenja, da se bo glede klanja živine po kmetovalcih podalo potrebno pojasnilo v družbenem glasilu „Kmetovalcu“.

Tajnik poroča o prenosu pokojninskega zavarovanja družbenih nameščencev na Obči pokojninski zavod za nameščence, kakor to zahteva nova uredba.

Glavni odbor pooblasti predsedništvo, da uredi to zadevo v zmislu nove uredbe.

G. predsednik pojasni bilanco družbe za prvo polletje in proračun za drugo polletje tekočega leta. Bilanca izkazuje okroglo pol milijona primankljaja, ki ga bo mogoče kriti iz blagovnega prometa. V kritje primankljaja prihaja v prvi vrsti v poštev oddaja galice in umetnih gnojil. Od umetnih gnojil imamo samo ona, ki jih izdelujemo v Sloveniji, in sicer apnov dušik, kostni superfosfat, kostno moko in moko iz mezdre. Iz inozemstva dobivamo kajnit in kalijevo slo. Tomasove žlindre ni mogoče naročiti, ker ji je cena previsoka. Pet vagonov jo je sicer že kupljenih, ni pa gotovo, če bo prodajalec ostal v besedi, ker so se v zadnjem času zaradi naše neugodne valute cene zvišale. Cena galici gre še vedno kvišku. Družba jo ima nekaj vagonov od lanskega nakupa in predsednik jo je kupil 6 vagonov iz Celjske cinkarne. S to množino se upa kriti potrebe udov Kmetijske družbe. Predlaga, da se izvoli ožji odsek, ki bi moral pogostejše obravnavati tekoče zadeve, ki so nujne narave.

G. Hočev var priporoča, naj družba v večji meri nabavlja močna krmila, posebno otrobe, da se blagovni promet razširi in poveča.

G. Steblovnik meni, naj se družba obrne na merodajna mesta, da se dobavi Tomasove žlindre v zadostni množini in po nižjih cenah.

G. predsednik pojasni, da bo to sedaj nemogoče doseči, ker ni v to potrebnih kreditov. Sedaj jeseni je propagirati oddajo kajnit, ki ga ima družba v zadostni množini v zalogi. Spomladi bo oddajati superfosfat, ki ga bo tedaj tvornica izdelala prilično količino. Galica se bo letoš oddajala samo udom.

Uradniške zadeve. Vdovi družbenega uradnika Lokarja se dovoli enkratna odpravnina. Uradništvu se dovoli nabavni prispevek. Delavcem se zvišajo mezde.

Družbeno strokovno delo. Družba zamore za sedaj strokovno delovati najuspešnejše s svojim glasilom „Kmetovalcem“, ki mora biti vedno na višku glede aktualnosti dnevnih vprašanj na kmetijskem polju. Dalje s potovalnim poukom, ki ga vrše družbeni strokovnjaki po deželi in s spodbujanjem podružnic na intenzivno delovanje za pospeševanje kmetijstva.

G. Brenčič predlaga, da stori družba potrebne korake, da se omilijo ostre določbe, ki so v zvezi s trošarino na vino.

G. predsednik pripomni, da je Kmetijska družba že vložila protest proti krutim določilom zakona o trošarini, posebno kar se tiče naznanitve vina pri kmetovalcih.

Glavni odbor sklene, da družba še enkrat protestira proti trošarini na vino in proti določbam tega zakona glede onih predmetov, ki so v škodo našim kmetovalcem.

G. predsednik poroča, da je kmetijsko ministrstvo vprašalo Kmetijsko družbo za mnenje viničarskega reda za Slovenijo. Ta viničarski red kot tak je pomanjkljiv in bi ga bilo treba popolnoma preurediti.

G. Brenčič poda svoje mnenje o viničarskem redu, ker se je sam udeleževal razprav pri sestavi tega.

G. Meden priporoča prošnjo podružnice na Blokah glede odpisa dolga, ki ga je podružnica napravila zaradi izgube pri krompirju. Se ugoti.

G. Steblovnik priporoča, naj se družba zavzame za to, da dobe podružnice v Savinjski dolini planinski pašnik za svojo živino.

G. Steblovnik vpraša, kako da je Kmetijska družba izdajala izkaznice za polovično vožnjo na Bled o priliki Kmečkega Tabora SHS.

G. predsednik pojasni, da je Kmetijska družba izdajala izkaznice za polovično vožnjo po železnici edinole v svrhu poseta živinske razstave na Bledu, ki so jo priredile njene gorenjske podružnice.

Ker se nihče več ne oglasi k besedi, zaključi g. predsednik ob petih odborovo sejo.

Penudniki in kupci plemenske živine.

Pod tem naslovom Kmetijska družba za Slovenijo odslej naprej redno objavlja vse one lastnike plemenske živine, ki so pri volji plemensko živino prodati in vse one kmetovalce, ki jo želijo kupiti, s čemer je dana prilika prodajalcem in kupcem stopiti v stik in tako poskrbeti za zamenjavo plemenske živine. Priglašati je nakup in ponudbo vseh vrst moških in ženskih plemenskih živali ter naj vsak priglasenec natančno prijavlj svoj naslov, vrsto domače živali, njen spol, pasmo, starost, število l. t. d.

NA PRODAJ SO:

Mlade, zdrave plemenske prasičke po 6 tednov stare ima na prodaj Martin Kozjek, posestnik v Zbiljah, št. 6., pošta Smlednik.

Bika lepega, 17 mesecev starega, simodolske pasme ima na prodaj Ivan Remškar, posestnik, p. Brezovica št. 6. pri Ljubljani.

Enega izmed treh merjascev — $\frac{3}{4}$, $1\frac{1}{4}$ in 2 leti ima naprodaj graščinska uprava Grmače, p. Šmartno pri Litiji.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 K na leto.
Posamezna številka stane krono.

Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na pol strani 500 K, na $\frac{1}{4}$ strani 300 K, na $\frac{1}{8}$ strani 150 K, na $\frac{1}{16}$ strani 100 K, na $\frac{1}{32}$ strani 50 K. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 90 vin. najmanj pa skupaj 12 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 20. Ljubljana, 31. oktobra 1921. Letnik XXXVIII.

Tržne cene za deželne pridelke na Novosadski in Zagrebški borzi.

Žita.	Sto kg	Od K	do K
Pšenica (Sombor)	1100	1100	1155
RŽ (slavonska in bačka)	900	900	925
Oves (bački)	930	930	960
Ječmen, parit. Beograd	795	795	810
Ajda, parit. Ljubljana	860	860	880
Proso (Zagreb)	670	670	680
Koruzna, nova, banatska za no-	890	890	925
vember-december			
Grahovica, brez vreče, parit.	760	760	780
Zagreb	470	470	480
Grah beli, novi	1100	1100	1120

Goved.	100 kg žive teže
Odrasla goved, in teški voli	1800
krave in biki	800
	1200

Drobnica.	
Prasiči, mladi	—
odrasli	—
Ovce	—
Koze	—
Perutnina	—

Pižol.	
Ribničar, rdeči	1200
Hrvatski, rdeči	1150
Prepelčar (koks)	1300
Mandalon	1300

Krompir.	
Onelda	380
Druge vrste od Slavonske po-	370
staje	380

Moka.	
Bela banatska, z vrečami	1615
z kuhno	1495
ajdova	1265
koruzna	1203
otrobi iz Banata	510

Seno,	
gorsko, stisnjeno, Škoplje	400
	420

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati dve kroni v denarju ali znamkah najmanj pa skupaj K 20—sicer se naznanila ne objavijo.

Upravištvu ne prevzame posredovanja.

Hlode in trame vsako množino kupi Lesna družba Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg 8, (pred sodnijo). 380

Malinske kamne, sekane iz najboljših bele, ostre do 100 cm široke, po naročilu tudi večje, izdelujem zopet in prodajam po najnižjih cenah s pismeno garancijo. Leskovšek Anton, posestnik in kamnosek, Sv. Jurij ob južni železnici pri Celju. 60

Priporočila se trdka Josip Petelin, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7. Edina tovarniška zaloga najboljših šivalnih strojev za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam se dobijo vsi posamezni deli za šivalne stroje in kolesa, potrebščine za gospodinjstvo, krojače, čevljarje in sedlarje. 104

Ponudite vse ne- zlate predmete, verižice, porabne, prstane, obeske, zapestnice, uhane itd. — kateri predmeti Vam ležijo doma in jih ne nosite, — trdki F. Cuden, trgovina ur, zlatnine in srebrnine, Ljubljana, Prešernova ulica šte. 1. 293

Pohišstvo za vse sloje dovršeno, trpežno in ceno kakor tudi vse vrste tapetniških del priporočata BRATA SEVER, Ljubljana, Gospodarska cesta 13. (Kolizej). 300

Čepljene trte naproday sledečih vrst: Beli-Ra, lof, Trunta, Traminer, Kraljevina. Gufeld, Pošip, Plavi-Borgunder in Velš-Rizling. Prodajam tudi več tisoč vkoreinjenih smarnic in vkoreinjenih divjakov Götto G. Matcica in Rip. Portalis. Znamke ali dopisnice za odgovor se morajo priložiti. Franc Zelenko, pos. in trtničar, Juršinci pri Ptuj. (Slovenija.) 356

Pšenično moko, otrobe, oves in ko- ruzo se dobi vedno po ugodni ceni v trgovini Jernej Kranjc, (pri cerkvi) Vrhnika. 370

Ambrož & Grošičar, strugarska in strojno ključavničarska delavnica, Trnovski pristan št. 32, Ljubljana. Prevzema vsakovrstna popravila kakor tudi delno nova naročila in sicer: poljedelske stroje, milne itd. ter vsa v to stroko spadajoča dela. Vsa naročila izvršava solidno in točno. 371

Sesalka za globoke vodnjake z močnim pogonskim kolesom, dvojno učinkujočo sesalko, s cilindrom na pritisk, sesalno in dvigalno cevjo za globino 20–25 m. Izvrstno delujoča, je kompletna na prodaj. Ponudbe na Rihard Ogrisek, Sturmberg, p. Penica pri Mariboru. 373

Breskovi grmiči domačih žlahtnih vrst 10 do 15 kron komad. 374

Akacije iz semena vzgojene, 1 do 2 m visoke, 3 do 4 kroge komad, posilja povzeto: drevnec Dolničnik, Št. Ilj - Velenje. 374

Smrekovih drogov za hmelj, 4 do 8 metrov dolgih, se prodaja 5 vagonov. Josip Koščak, Znojle št. 1, pošta Krka, Dolensko. 375

Sadna drevesca so naproday, kakor: jabolka, hruške, orehi, češnje, češnje, divji kostanj, jabolčni in hruškovi pritlikovci. Cena po dogovoru pismeno ali ustmeno. Jakob Pintar, sadjerejec, Sv. Tomaž p. Škofjaloka, Gorenjsko. 378

Služkinja, je pridno, pošteno 16–18 let storo deklet, deklet se sprejme v službo v mestu. Ponudbe na upravištvu »Kmetovalca«. 380

Ročijo, lahko, eno- ali dvovprežno prodam. Gorenja vas. 381

Dzlovodjo in delavce za espravo 300 tisoč zidne ocke v spomlad 1922 išče Valjevska Pivovarna v Valjevu, Srbija. (Natačne ponudbe je poslati na pivovarno v Valjevo.) 382

2.000 kg jabolk, zdravih, lepih, če mogoče mešanec garje se knpi. Ponudbe je staviti na upravištvu »Kmetovalca«. 383

Večje posestvo se odda v najem poštenemu kmetu zmožnemu najemniku z večjo družino. Plaša 60% pridelka, nastop po dogovoru. Naslov v upravi lista. Ivan Šteh, žel. postaja Dobrepolje, pošta Videm-Dobrepolje. 384

Službe išče mlinar, več vsakega popravila. Vzame tudi mlin v najem. Pošto ležeče 52. Pošta Žirovnica, Gorenjsko. 385

Rupujemo suhe gobe,

priporočamo pa vse vrste semen za poletje in jesen! Sever & Komp, Ljubljana Wolfova ulica šte. 15. 231

Kmetovalci!!

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za leto 1922.

je izšla!

Letošnja izdaja se odlikuje po slikah iz naše domovine in je posvečena poznanju naše države. Bivša Avstrija nam je z vsemi sredstvi zapirala pogled na naše sedanje dežele, tako, da je le malo Slovencev, ki poznajo našo bogato domovino; zato si je štela „Pratika“ v dolžnost, da s podrobnim opisom naših južnih krajev seznanijo svoje bralce z našo obširno domovino. Tudi letošnja izdaja stane **K 5.—** 71

Kmetovalci! Ne pozabite, da je Blasnikova Velika Pratika Vaše najstarejše kmetško glasilo.

PRATIKA se dobiva skoro v vseh trgovinah; kjer bi je pa ne bilo dobiti, naj se naroči naravnost v tiskarno J. Blasnikova naslednikov v Ljubljani, Breg 12.

Vinske sesalke in armature, orodje za sodarje v znano najboljši izpeljavi oddaja

„PASTEURIT“, d. z o. z.

Glavno zastopstvo

KAROL SARIA, Maribor,

Koroška cesta 30.

Telefon št. 229.

Brzjavni naslov: PASTEURIT, Maribor.

Katalogi in ceniki na zahtevo!

Primočaj krmi Mastin

V zmislu odloka deželne vlade za Kranjsko v Ljubljani z dne 16. julija 1899., št. 10.595, ki mi ga je mestni magistrat ljublj. izporočil dne 28. julija 1899., št. 25.255, smejo dietično sredstvo Mastin, redilni prašek za prasice in za vsako živino, lekarnarji, trgovci, drogisti in kramarji prosto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni predmet oglešen. V Ljubljani, dne 3. avgusta 1900., mag. opr. št. 28.261.

Ako se Mastin pri Vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina K 50 poštnine prosto na dom. (3)

Mazilo zoper garje

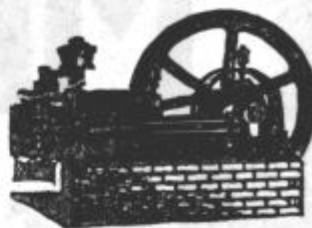
(naftomazilo) uniči pri ljudeh garje, ušaje, srbečico, kožne bolezni, izpuščaj. Pri živini uniči garje. 1 lonček po pošti K 15.—

Lekarna Trnkóczy

Ljubljana, Slovenija. Zraven rotnice

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika zaloga vsakovrstnih poljedelskih strojev (5)

iz najslavitejših tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znanil tvornic „Weisia“

Naznanilo!

Naznanjava slavnemu občinstvu, da sva kupila znano **veletrgovino in posestvo Oskarja Reitterja v Slovenjgradcu**, katero bova ravno v istih strokah, kakor specerija, železnina, manufaktura in deželni pridelki, vodila naprej ter se priporoča slavnemu občinstvu.

Z odličnim spoštovanjem

Oskar Reitter,

nasl. brata Kopač

72

Cepljene trte naprodaj od vseh najbolj priporočljivih vrst na jamčeno čisti-amerikanskih podlagah, dobro vkoreninene in za raščene je dobiti pri I. štajerski trtorjski zadrugi p. jurinci pri Ptuj. Ne zamudite jih pravočasno naročiti, ker spomladi bodo gotovo zmanjkale. 386

Službe išče osemnajstletni fant, vajen dela vseh panog kmetijstva. Pismene prijave sprejema Kobe Mate, Damelj 10, pošta Vinica pri Metliki. 387

Prodajam vodno kolo, lopatar, nov, voz težki za samca, popolnoma nov, železne droge 2 m dolge, železni kotli 300 do 400 l in deske vseh velikosti. Naslov Vila Mira, p. Bled II. 388

Sprejemem zastopstvo ali posredovanje kakršnekoli stroke ori merne za okolico Bled. Razpolagam s premoženjem in varnimi prostori. Naslov Vila Mira, p. Bled II. 389

4 letno kobilo, rujava, pingavske pasme, za skočeno, privajeno vsaki vožnji, prodaja Viako Zupan, Sp. Gorje nad Bledom. 390

Vinometre »Bernadot« — Asbeste bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo oglje Marmornat prašek — Modro galico — Natrljev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tanin žveplo v prahu — Limonovo kislino — Vinsko kislino — Sode bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija ANTON RANC

Ljubljana Židovska ulica 1

Kmetška posojilnica

Ljubljanske okolice

registrov. zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

stnem združenem domu na Dunajski cesti števil. 18.

Obrestuje hranilna vloge po **3%** (2)

bres vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloga v tekočem računu v senci s čekovnim prometom ter jih obrestuje ob dne vloge do dne doiga.

Stanje hranilnih vlog nad 115.000.000 kren.

Stanje rezervnih skladov 1.200.000 kren.

Eksport živine!!

Iščem zveze z večjo eksportno tvrdko!

Jakob Schuetz,
Frankfurt a/M.

74

Brzjavni naslov:
Fleischschuetz Frankfurtmain.

Telefon Hanza 4344.

Zaradi oddaje modre galice opozarjamo na družbeni razglas med „Uradnimi vestmi“ današnje številke ter **nujno priporočamo modro galico** že sedaj za bodočo pomlad naročati, kajti zaloga po označeni ceni je zelo pičila in cene gredo pa skokoma kvišku. Kdor bo kupoval ali naročal modro galico šele v pričetku prihodnjega leta ali v bodoči pomladi, jo bo moral plačevati po tržni ceni, ki bo bržkone neprimerno višja, daši v današnjih razmerah noben človek v kupčijskih zadevah pri takem borznem blagu, kakor je modra galica, ne more mesece naprej ničesar gotovega reči.

Vse vinogradnike, ki so spomladi prejeli galično pasto „Bosno“ v svrhu poskusov brezplačno oziroma proti poznejšemu plačilu, **nujno prosimo**, da nam v smislu svoječasne razpisa **takoj poročajo o uspehu škropljenja**. Kmetijska družba bo ta poročila zbirala in objavila v „Kmetovalcu“.

* Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi sledeče kmetijske potrebščine:

Antivit v varstvo setev pšenice, turščice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi itd., je zopet došel in se dobi v zaklopnih po 1 kilogram za 180 kron, pol kilograma za 100 kron, četrt kilograma za 60 kron, osminko kilograma za 40 kron, 50 gramov za 25 kron.

Apneni dušik z 19% dušika z oljem prepariran po 420 K 100 kg, dobi se v vrečah po 80 kg.

Drevesne škroplilnice na prevoz, razne kakovosti na izbiro po različnih cenah.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zoprni okus ali duh, bodisi po gnolbi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. stane 120 kron kilogram, poštnina in ovoj posebej.

Galica 98/99% po najnižji tržni ceni.

Gnojilna štupa iz mezdre, ki vsebuje povprečno 8% dušika, po 280 K 100 kg z vrečami vred. To visokovredno gnojilno moko priporoča družba zlasti za gnojenje po njivah in vrtovih.

Grahora, kg K 7.—

Kalijeva sol, z 40—42% kalija, je zopet na zalogi v vrečah po 50 kg. Cena K 380:— za 100 kg, v jutastih vrečah K 400.

Kajnit z 15% kalija, v vrečah po 100 kg K 200:—.

Kamenita sol v kosih za živino na razpolago po K 5.60 za kilogram. Vreče se posebej zaračunajo.

Kose. Družba zopet oddaja udom kose iz dobrega štajerskega jekla in sicer 65, 70 in 75 centimetrov dolge, takozvane „kranjske“ oblike. Cene kosam so sledeče: 60 cm po 50 K, 70 cm po 52 K, 75 cm po 54 K komad.

Kostni superfosfat z 18% fosf. kisline po 420:— K sto kilogramov z vrečami.

Lanene tropine z 38—42% beljakovin in maščobe so zopet v zalogi po K 9.— za kilogram.

Lonci. V zalogi so železni lonci (češki) raznih velikosti, znotraj emajlirani, po najnižjih cenah.

Otrobi in žitna moka za krmljenje. Družba prejme morda že v kratkem iz Bačke nekaj vagonov dobrih **pšeničnih otrobi**, ki jim bo cena okoli 850 K (neobvezno) sto kg franko Ljubljana z vrečami vred. Prijave sprejema družba že sedaj, vendar pa popolnoma neobvezno glede dobavnega roka in cene, ki se bo dala določiti šele po prejemu pošiljk. Tudi par vagonov **žitne moke** za krmo iz Bačke bo dobili in bo stala okoli 1000 K sto kg franko Ljubljana z vrečami vred z enakim pridržkom.

Petrolfenol sredstvo zoper krvavo uš po K 50.— 1 kg v posodi kupca.

Poklajno apno vsebuje 38% fosforove kisline od koje je 80% raztopljive, je zopet v zalogi. Tega prvovrstnega krmilnega apna iz kosti pri nas dolgo let ni bilo dobiti, dočim so udje močno zanj povpraševali. Cena poklajnemu apnu je v izvornih vrečah, težkih 80 kilogramov po 13 K kilogram, v manjših množinah po 14 K kilogram. Za manjše pošiljke na zunan se še posebej zaračuni za vsako pošiljatev 28 K za poštnino, zavoj, vozni list itd. Manj kakor 5 kg se ne razpošilja. **Opozarjamo, da je poklajno apno nujno potreben dodatek h krmi**, ker krmila nimajo dovolj rudninskih snovi; zlasti fosforove kisline, in da precipitiranega poklajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi, a dragimi redilnimi štupami za živino.

Ralija, majunga extrissima, po K 38 kilogram.

Razklajena kostna moka z 30—33% fosf. kisline po K 280 100 kilogramov.

Ribja moka. Odslej ima Kmetijska družba v zalogi zopet priljubljeno ribjo moko, ki je izborno močno krmilo za prasiče in perutnino in ki je oddala družba pred vojno vsako leto svojim udom mnogo vagonov. Pri ribji moki, ki naj bo primerna za krmljenje, je najvažnejše, da zanesljivo nima v sebi preveč tolščobe in tudi ne preveč soli. Taka ribja moka vsebuje 50—60% beljakovin, 20—30% fosforokislega apna, le 1 do 2% tolščobe in največ 3% soli. Povprečno vsebuje norveška ribja moka le po 2 odstotka soli, je torej absolutno revna na soli, kar je zlasti važno pri reji mladih prasičev, ki je sol zanje zelo kvarna. Cena ribji moki pri odjemu 100 kg v originalni vreči K 15 za kg, na drobno K 16 za kg. Opozarjamo na strokovni spis glede uporabe in učinka ribje moke, ki je izšel kot št. 41 Gospodarskih navodil.

Surova kostna moka z 30—% fosf. kisline, po K 240 za sto kilogramov z vrečami vred.

Škroplilnice (bakrene) za trte so zopet v zalogi. Cena K 1100 za komad.

Tobačni izvleček imamo zopet v zalogi. Cena zaklopnici po 5 kg K 140:— brez poštnine.

Vinometri po K 50.— za komad.

Žveplenokislo glino namesto galuna, kot dodatek galičnemu škroplivu, ima Kmetijska družba v zalogi ter jo oddaja po 4.— K kilogram. Izkušnje so pokazale, da lahko z dobrim uspehom za učinkovitost primešamo galiči polovico **žveplenokisla gline** in si na ta način prihranimo polovico drage galice. Namesto treh ali dveh kil vzamemo na sto litrov vode le pol-drugo ali eno kilo galice in ravnotoliko gline, apna pa kakor navadno, uspeh bo gotovo popolnoma isti, kakor ob polni množini galice. Vporabo gline priporočamo zaradi tega, ker dež ne odpere te brozge raz listje in trte tako hitro kakor navadno brozgo.

Žveplene ploščice ali žvepleni nabiček na juti za žvepljanje sodov, najboljša, brez arzena po 28 K kilogram.

Želatina za čiščenje vina po 180 kron kilogram.

Žveplalniki, nahrbtni po 800 kron, in ročni po 250 kron komad, so zopet došli.

Antiseptično, čisteče, osvežujoče, oživljujoče in krepkujoče deluje lekarnarja Fellerja prijetno dišeči „Elsafluid“, mnogo močnejši in boljši kakor francosko žganje za drgnjenje rok, nog, hrbta in celega telesa, kakor tudi kot kosmetikum za negovanje kože, las in ust, skoz 25 let priljubljen. 3 dvojnate steklenice ali 1 specialnu steklenico z zamotom in poštnino za 48 K pošilja Eugen V. Feller, Stubica donja Elsatrg 333, Hrovaško.

